

Sygn. akt I ACa 613/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska (spr.)
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SA Joanna Naczyńska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa R. K. i H. D.

przeciwko B. W. i Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w (...) i Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 27 marca 2015 r., sygn. akt I C 417/13

- 1) oddala apelację;
- 2) nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska	SSA Małgorzata Wołczańska	SSA Anna Bohdziewicz
----------------------	---------------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 613/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Bielsku- Białej oddalił powództwo R. K. i H. D. w stosunku do B. W. oraz wobec Skarbu Państwa o zapłatę kwoty 360 000 zł, w pozostałej części postępowanie umorzył i nie obciążył powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 22 października 2007r. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w B. zawarł z J. J. umowę najmu, na mocy której (...) w B. oddał J. J. w najem lokal mieszkalny położony przy ul. (...) w B. w celu przekwaterowania do niego J. K. wraz z rodziną na czas prowadzenia remontu w budynku przy ul. (...). Do zamieszkania w tym lokalu uprawnieni byli: J. K., H. D. i R. K.. Umowa została zawarta na czas określony od dnia

22 października 2007r. do dnia 31 października 2008r. Wyrokiem zaocznym z dnia

2 lutego 2010r. w sprawie sygn. akt I C 1121/09 Sąd Rejonowy w (...) w składzie Sędziego Sądu Rejonowego B. W. nakazał R. K., J. K. i H. D. opuścić, opróżnić i wydać Gminie B. lokal mieszkalny położony w B. przy ul. (...)

w stanie wolnym od osób i rzeczy, orzekając jednocześnie, iż H. D. przysługuje prawo do lokalu socjalnego i nakazując wstrzymanie opróżnienia lokalu do czasu złożenia przez Gminę B. oferty zawarcia umowy lokalu socjalnego, a R. K. prawo do lokalu socjalnego nie przysługuje.

Na skutek sprzeciwu H. D. od powyższego wyroku zaocznego Sąd Rejonowy w (...) w składzie Sędziego Sądu Rejonowego B. W. wydał wyrok w dniu 24 czerwca 201 r., sygn. akt I C 1121/09, w którym utrzymał w całości w mocy wyrok zaoczny z dnia 2 lutego 2010r. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że umowa najmu lokalu przy ul. (...) w B. obowiązywała do 31 października 2008r. i po tej dacie H. D. zajmowała go bez tytułu prawnego. Wskazał jednocześnie, iż z uwagi na sytuację finansową H. D. Sąd przyznał jej prawo do lokalu socjalnego. Od tego wyroku H. D. wniosła apelację podnosząc, że w lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w B. miała mieszkać jedynie do czasu zakończenia remontu w lokalu mieszkalnym przy ul. (...), w którym mieszkała od 1952r. Zakończenie remontu powinno zatem skutkować umożliwieniem jej powrotu do tego lokalu i ponowne w nim zamieszkanie. Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 9 listopada 2010r., sygn. akt

II Ca 411/10 oddalił apelację H. D., w uzasadnieniu podnosząc, że uprawnienie właściciela lokalu przy ul. (...) do żądania eksmisji wynikało

z art. 222 § 1 k.c. Sąd podał przy tym, że H. D. powoływała się na roszczenia w odniesieniu do lokalu przy ul. (...), który nie był objęty przedmiotem sporu, a więc ewentualne roszczenia dotyczące tytułu prawnego do tego lokalu powinna kierować do jego właściciela w odrębnym postępowaniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził,

iż odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnego wyroku uzależniona jest od wcześniejszego ustalenia we właściwym postępowaniu, że orzeczenie sądu nie jest zgodne z normami prawnymi

(art. 417⁽¹⁾ k.p.c.). Dopiero uwzględnienie ewentualnej skargi o stwierdzenie niezgodności

z prawem wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku - Białej wydanego w sprawie

o sygnaturze akt II Ca 411/10 lub wyroku Sądu Rejonowego w B. wydanego w sprawie o sygnaturze akt IC 1121/09 pozwalałoby powodom skutecznie domagać się odszkodowania. Sąd Okręgowy dodał, że powodowie nie wykazali także, aby między tymi wyrokami, a powstaniem szkody, na którą się powołują zachodził związek przyczynowy. Powodowie, bowiem jako swoją szkodę wskazują pozbawienie ich mieszkania przy ulicy (...), w tym także utratę nakładów poczynionych na remonty tego mieszkania, podczas gdy wyroki dotyczą eksmisji z mieszkania położonego przy ulicy (...). W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest również podstaw do przypisania odpowiedzialności Sędzi B. W. za ewentualne szkody, które mogłyby zostać wyrządzone przez wydanie wyroku, gdyż w tym zakresie ewentualną odpowiedzialność może ponosić jedynie Skarb Państwa. Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest jednak przesłanek do przyjęcia tej odpowiedzialności, skoro poza brakiem związku przyczynowego pomiędzy ewentualną szkodą, a działaniami Sądu brak jest bezprawności działań Sądu lub Przewodniczącego składu.

Sąd Okręgowy wskazał nadto, że powodowie nie wykazali, aby zostali pozbawieni profesjonalnej pomocy prawnej w sprawie toczącej się pod sygnaturą akt I C 1121/09. Powodowie nie odwołali się od wydanego w tej sprawie przez Sąd Rejonowy w (...) postanowienia oddalającego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Co więcej, rozstrzygnięcie eksmisyjne Sądu Rejonowego w B. było badane w toku kontroli instancyjnej przez Sąd Okręgowy w Bielsku - Białej w sprawie II Ca 411/10, podczas której nie dopatrzone się żadnych uchybień, a apelacja została oddalona.

Sąd Okręgowy nadmienił również, iż powołana przez powodów ustawa z dnia 20 stycznia 2011r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa nie znajduje zastosowania do pozwanej B. W.. Pozwana B. W., jako osoba sprawująca urząd sędziego nie należy do kręgu wskazanych w powyższym przepisie osób, a powołana ustawa nie stanowi podstawy do domagania się zapłaty przez podmioty prywatne, jakimi są powodowie.

Sąd Okręgowy podał, że powództwo H. D. i R. K.

w pozostałym zakresie, to jest o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości 360 000 zł zostało cofnięte, dlatego postępowanie w tej części zostało umorzone. Orzeczenie kosztach procesu uzasadnione zostało trudną sytuacją materialną powodów(art. 102 k.p.c.).

W apelacji powodowie domagali się zmiany zaskarżonego wyroku przez „wydanie przez Sąd Apelacyjny nakazu w trybie natychmiastowym zwrotu mieszkania w posesji przy ulicy (...) od nowych nabywców A. i J. J., wydanie przez nich wszystkich uzyskanych pożytków z użytkowania tego lokalu od listopada 2009r. do chwili obecnej z odsetkami, przyznanie odszkodowania i zadośćuczynienia za poniesione starty materialne, ponieważ i dwukrotne eksmisje oraz przyznanie odszkodowania z zadośćuczynieniem od Sędzi SSR B. W. za krzywdzący wyrok eksmisyjny I C 1121/09”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne są prawidłowe, znajdują pełne oparcie w załączonych do akt dokumentach, a dokonana przez ten Sąd ocena dowodów nie przekracza granic swobodnej oceny wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. Zasada swobodnej oceny dowodów określona powołanym przepisem wyraża się w jej ocenie według własnego przekonania sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciąganiu wniosków. Ocena dokonana przez Sąd I instancji odpowiada wskazanym wyżej kryteriom, z tego względu Sąd Apelacyjny ustalenia te przyjmuje za własne. Należy przy tym jedynie wskazać, że Sąd Okręgowy oparł swoje ustalenia przede wszystkim na treści orzeczeń wydanych przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie o sygn. akt I C 1121/09 i Sąd Okręgowy w Bielsku - Białej w sprawie o sygn. akt II Ca 411/10, których treść nie budzi wątpliwości. Natomiast odrębną kwestią jest zagadnienie dotyczące zgodności tych orzeczeń z prawem.

Podstawą prawną roszczeń powodów jest art. 417¹ § 2 k.c., a przesłankami odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, przewidzianej w tym przepisie są: bezprawność zachowania sprawcy polegająca na wydaniu prawomocnego orzeczenia bądź ostatecznej decyzji niezgodnych z prawem, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy, a szkodą. Źródłem szkody według art. 417¹ § 2 k.c. jest zatem niezgodne z prawem "prawomocne orzeczenie". Pojęcie to obejmuje wyroki sądowe, od których nie przysługuje środek odwoławczy. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia co do zasady nie powinna być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest bowiem właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku stanowiącego źródło szkody. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązywaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszenia z powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana (kwestionowana) bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli prawomocnych orzeczeń. Dlatego też odpowiedzialność władzy publicznej za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia wymaga tzw. prejudykatu. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego jest przeto stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu tj. postępowaniu ze skargi

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądowego (art. 424¹ k.c. i nstp.). Trafnie więc uznał Sąd Okręgowy, iż powodowie, aby skutecznie domagać się odszkodowania winni w pierwszej kolejności wnieść skargę

o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku Białej wydanego w sprawie o sygnaturze akt II Ca 411/10, a skoro tego zaniechali to ich powództwo już tylko z tej przyczyny było bezzasadne. Marginalnie już zatem należy wskazać, że rację ma Sąd Okręgowy i co do tego, że nie zaistniały również pozostałe przesłanki odszkodowawcze, tj. szkoda i związek przyczynowy między wymienionymi orzeczeniami, a powstałą szkodą. Powołane wyroki - co szczegółowo opisał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia - nie mają związku z powstaniem ewentualnej szkody, na którą powołują się powodowie. Reasumując należy wskazać, iż skarżący w apelacji nie powołali żadnych argumentów, które mogłyby skutkować zmianą zaskarżonego orzeczenia. W pełni prawidłowo wywiódł poza tym także Sąd I instancji, że brak było podstaw do przypisania odpowiedzialności pozwanej B. W.. Zaakcentować jedynie należy, iż brak jest przesłanki bezprawności działania po stronie pozwanej sędzi, która to okoliczność eliminowała potrzebę dalszych rozważań w tym zakresie.

Dodać nadto należy, że sformułowane w apelacji żądanie „zwrotu mieszkania” nie mogło odnieść zamierzonego skutku, gdyż w postępowaniu apelacyjnym przedmiotem procesu może być w całości lub w części tylko to, co było przedmiotem procesu przed Sądem I instancji (por. wyrok SN z dnia 5 maja 2000r., II CKN 945/98, LEX nr 1632134). W postępowaniu apelacyjnym nie można występować m.in. z nowymi roszczeniami, a zatem dokonana przez skarżącą zmiana powództwa była w świetle art. 383 k.p.c. niedopuszczalna.

Z podanych przyczyn, podzielając w całości stanowisko Sądu Okręgowego, Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów na podstawie art.385 k.p.c., o kosztach postępowania apelacyjnego orzekając na mocy art. 102 k.p.c w zw. z art.108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. kierując się przy tym analogicznymi względami, które legły u podstaw decyzji Sądu I instancji o nieobciążaniu powodów kosztami procesu.

SSA Joanna Naczyńska SSA Małgorzata Wołczańska SSA Anna Bohdziewicz

--	--	--